

KURT
WEILL

BERTOLT
BRECHT

K O L D U S
O P E R A

Első felvonás

Előjáték

Konferanszié • **Éry-Kovács Zsanna**

Első jelenet – Peachum koldus ruhatára

Peachum • **Kroó Balázs**

Peachumné • **Kovács Napsugár**

Filch • **Szabó Zoltán**

Második jelenet – Istálló

Bicska Maxi • **Tóth Máté**

Polly Peachum • **Kálóczi Orsolya**

Tigris Brown • **Kroó Balázs**

Leprás Mátyás • **Elek Ányos**

A banda • **Erdeős Anna, Gere Dénes, Lőrincz Sándor,**

Savanyu Gergely, Vizkeleti Zsolt

Kimball, lelkesz • **Szabó Zoltán**

Harmadik jelenet – Peachum koldus ruhatára

Peachum • **Gere Dénes**

Peachumné • **Müller Zsófia**

Polly Peachum • **Kaszás Ágnes**

Koldusok • **Elek Ányos, Jelinek Erzsébet, Lőrincz Sándor,**

Kovács Napsugár, Szabó Zoltán

Második felvonás

Negyedik jelenet – Istálló

Bicska Maxi • **Elek Ányos**

Polly Peachum • **Nagy Karina**

A banda • **Kroó Balázs, Lőrincz Sándor, Szabó Zoltán,**

Tóth Máté, Vizkeleti Zsolt

Közjáték

Peachumné • **Éry-Kovács Zsanna**

Kocsma Jenny • **Jelinek Erzsébet**

Ötödik jelenet – Bordélyház

Bicska Maxi • **Vizkeleti Zsolt**

Peachumné • **Éry-Kovács Zsanna**

Kocsma Jenny • **Jelinek Erzsébet**

Smith, rendőr • **Savanyu Gergely**

Jakab • **Elek Ányos**

Kurvák • **Erdeős Anna, Kálóczi Orsolya, Kaszás Ágnes,**

Kovács Napsugár, Müller Zsófia, Lőrincz Sándor

Rendőr • **Gere Dénes**

BERTOLT BRECHT

(1898-1956)

Bertolt (Eugen Berthold Friedrich) Brecht a bajorországi Augsburg városában született. Gazdag polgári családból származott, apja egy papírgyár főrésztulosa és igazgatója volt, így fia számára biztosítani tudta a kitűnő nevelést. Brecht már gyermekkorában is szívesen verselt, első kötete tizenhat éves korában jelent meg. Okos, de nyughatatlan természet volt, hiszen a tanulás érdekelte, de az iskolai fegyelem korlátait már nem bírta elviselni. Miután sikerült átvészelnie a reálgimnáziumot, 1917-ben a müncheni orvosi egyetemen folytatta tanulmányait.(...)

A világhírnevet az 1928-ban bemutatott *Koldusopera* című zenés dráma hozta meg számára, melynek zenéjét Kurt Weill szerezte.(...) Brecht és Weill együttműködésének legsikeresebb darabja a Lipcsében 1930-ban, majd Berlinben 1931-ben bemutatott náciellenes musical, a *Mahagonny városának tündöklése és bukása*. 1930-1933 között Brecht Berlinben élt, és tandrámáinak gyűjteményén, illetve az epikus színház elméletének megfogalmazásán dolgozott.

Miután 1933-ban Hitler hatalomra jutott, először Ausztriába, majd Svájcba, Dániába, Finnországba, Svédországba, végül az Egyesült Államokba emigrált. Hazájában írásait és darabjait betiltották. Az emigrációban is folyamatosan írta antifasiszta drámáit, melyek közül a legkiemelkedőbb a *Rettegés és ínség a Harmadik Birodalomban* (1935-38) és az *Állítsátok meg Arturo Uit* (1941). 1939-ben Finnországban Hella Wuolijoki finn írónőnél vendégeskedett, majd családjával együtt a Szovjetunióon keresztül az Egyesült Államokba utazott, ahol Santa Monicában telepedett le. Megpróbált Hollywoodnak is dolgozni, de nem járt sikerrel.(...) Brechtet 1947-ben Amerika-ellenes tevékenységgel vádolták, ezért visszatért Európába, feleségével előbb Zürichben töltöttek egy évet, majd 1949-ben az NDK-ban, Kelet-Berlinben telepedtek le.

1949-ben Berlinben megalapította saját színházát, a Berliner Ensemble-t, melyet feleségével együtt vezetett. A színház igazgatása és rendezése mellett megírta a *Kis organon a színház számára* (1949) című átfogó színházelméleti tanulmányát, átdolgozást készített Jakob Michael Reinhold Lenz (1751-1792) *A házitanítójából* (magyarul: *A nevelő úr*, 1950), Shakespeare *Coriolanus*ából (1951), Goethe *Ős-Faustjából* (1952), Molière *Don Juanjából* (1954), egyébként pedig inkább már csak szatirikus politikai verseket írt.(...)

Brecht 1956. augusztus 14-én halt meg Berlinben.

AZ ELSŐ KOLDUSOPERA

Az eredeti mű – ami a Koldusopera címet viseli, ellentétben a Brechtével, amely Háromgarasos opera néven jött világra – a Gulliver szerzőjének, Jonathan Swiftnek köszönheti létrejöttét. Ő javasolta John Gaynak, hogy írjon darabot tolvajokról, koldusokról és utcalányokról. Gay néhány évvel később látott egy bohózatot, amely arról szólt, hogy Jack Sheppard korabeli londoni betörő látványosan megszökik a börtönből, majd egy alvilági kollégája elárulja, Jacket újra elfogják, s felakasztják. Gayt a történet alaposan megihlette: hamarosan elkészült a Koldusoperával, amely John (Johann) Christopher Pepusch zenéjétől vált ballada-operává.

(*Stubert Andrea*)

BRECHT: KOLDUSOPERA

(*Die Dreigroschenoper*)

John Gay Koldusoperájának alapötletéből formálta Brecht a maga vádló erejű komédiáját. És habár jobbról is, balról is indulatosan elmarasztalták, világsiker lett belőle.

A *Koldusopera* kihívóan pimaszul és maradandó érvénnyel hirdeti a polgár leplezett és a bűnöző nyílt rablásának lényegi azonosságát, és ez részben azoknak az ironikus dalbetéteknek, songoknak köszönhető, amelyek egyrészt az „*opera*”-jellegget parodizálják, másrészt a történetek csúfondáros-keserű tanulságait fogalmazzák meg. Zenéjüknek, amelyet Kurt Weill szerzett, nagy része volt a *Koldusopera* világsikerében.

Brecht ötlete volt az avantgardista muzsikussal, Kurt Weill felkérése: írni zenei betéteket a műhöz. Weill magas színvonalon és stílusosan igen változatosan oldotta meg a feladatot. Songjai – amelyek a húszas évek berlini kabaréinak, szórakozóhelyeinek zenei világát is megidézik – jól beleillettek Brecht „epikus színház” eszményébe. A szerző mind a színészekről, mind a nézőktől távolságtartó és gondolkodó hozzáállást vár el. Így lett tüntetően betétte – majd előbb-utóbb óhatatlanul slágerré – a Cápa-dal, vagy Bicska Maxi és Tigris Brown Ágyú-kettőse, és persze Kocsma Jenny balladája a Vérszínű bárkáról. Brecht és Weill Koldusoperáját 1928. augusztus 31-én játszották először a berlini Theater am Schiffbauerdamm-ban. Azután a mű bejárta az egész világot.

KURT WEILL

Kurt Weill Brecht gyakori szerzőtársa volt. 1900. március 2-án született, Dessauban. Már gyerekkorában próbálkozott zeneszerzéssel, ám az ehhez szükséges szakmai ismereteket csak később igyekezett megszerezni, előbb szülővárosa főzeneigazgatójánál, Bingnél. Aztán elvégzett egy szemesztert a berlini Zeneművészeti Főiskolán is, ahol az újromantikus szellemű Engelbert Humperdinck tanítványa volt. Húsz éves sem volt még, amikor Lüdenscheidben színházi karmester lett. Ezt követően - Berlinbe visszatérvén - három évet tanult Ferruccio Busoninál, aki elsősorban kiváló pianista volt, de zeneszerzőként is jegyezték. Weill ekkortájt - a húszas évek elején - kezdett rátalálni a saját hangjára. Eleinte hangszeres műveket komponált, leginkább expresszionista stílusban. Aztán egyre inkább a zenés színház felé fordult az érdeklődése, megteremtett valamiféle modern Singspielt, amely már-már megfelelt a musical comedy követelményeinek is. Átkomponált dalműveit pedig „Zeitoper”-nek nevezte, amit időszerű operának - vagy aktuális operának - lehetne fordítani.

Ezeket a műveket már főleg 1926 és 1932 között alkotta. Párizsba 1933-ban, New York-ba 1935-ben emigrált. Itt főleg a Broadway Theatre foglalkoztatta őt, stílusa ennek megfelelően módosult is kissé. Revü- és filmzenéket is írt New York-ban, ahol 1950. április 3-án halt meg.

Annak idején Bertolt Brecht és Kurt Weill találkozása és szövetkezése a „zsák a feltjárt” tipikus esete volt - ezúttal persze mindenféle pejoratív felhang nélkül. Szándékaik ugyanis igencsak rímelték egymással. Brecht úgynevezett epikus színházának az elidegenítés volt a lényege, és inkább alapozott az értelemre, mintsem az érzelmekre. Brecht színpadán korántsem kirajzolható ívű dráma zajlik a nézők szemei előtt, hanem mozaikszerű jelenetek egymásutánja, nehogy túlságosan beleélje magát a publikum abba, amit lát és hall. Sokféle eszközzel (feliratokkal, vetítéssel, táblákkal, stb.) operál még Brecht színháza, s mindez annak az érdekében, hogy a színház mágikus varázsa pillanatok alatt (és aztán folyamatosan) szertefoszoljon, s a társadalombírálat földönjáró, illúziómentes, tényszerű igazságai annál nagyobb hangsúlyt kapjanak. Kurt Weill törekvései hasonló irányban hatnak, csak éppenséggel a muzsika területén. Zenei nyelvezetét a song és a jazz elemeiből alakította ki, ilyenformán valamiféle szatirikus-realisztikus zene az övé, nagyon is alkalmas arra, hogy Brecht társadalombíráló, a szociális igazságtalanságok ellen küzdő színházának besegítsen.

(Baranyi Ferenc: Brecht egyik zenész fegyvertársa)

„Olyasmit akartunk csinálni, ami az opera ősfarmája volt. Minden zenés színpadi mű esetében újra felvetődik a kérdés: hogyan lehetséges a zene, mindenekelőtt az ének a színházban? Ezt a kérdést itt a leprimitívabb módon oldottuk meg. Volt egy realiztikus cselekményem, és mivel a realiztikus hatás minden lehetőségét meg akartam tagadni a zenétől, a kettőt szembe kellett állítanom. Így a cselekményt vagy megszakítottam, hogy szóhoz jusson a zene, vagy tudatosan olyan egy pontig vezettem, ahol egyszerűen énekelni kellett... Ez a visszatérés egy primitív operaformához a zenei nyelv messzemenő leegyszerűsítésével járt együtt... De ami először korlátozásnak látszott, a munka folyamán hatalmas gazdagodásnak bizonyult.”

(Kurt Weill)

Bertolt Brecht

Kurt Weill

ELEK ÁNYOS

Budapesten született 1981. június 6-án.
Középiskolai tanulmányait a budapesti
Pasaréti Gimnáziumban folytatta.

Tanult és játszott Földessy Margitnál,
hat évig kaszkadőrködött Pintér Tamás
„Oroszlán” csapatában, s két évet a
Kolibri Színházban töltött stúdiósként.

A „Gyümölcskenyér” – színházi
gondolkodók, alkotók táborának
– egyik alapító tagja.

ERDEŐS ANNA

Budapesten született
1986. május 29-én.
2004-ben érettségizett a
budapesti Szent Margit
Gimnázium matematika
tagozatán.

ÉRY-KOVÁCS ZSANNA

Budapesten született 1983. április 10-én. A budapesti Vörösmarty Mihály Gimnázium dráma tagozatán tett érettségit 2002-ben, majd a Bárka Színház stúdiója volt egy évig.

GERE DÉNES ÁKOS

1982. június 30-án született Mátészalkán. Debrecenben érettségizett 2003-ban az Ady Endre Gimnázium dráma tagozatán, majd egy évig a József Attila Színház stúdiója volt.

JELINEK ERZSÉBET

1983. január 12-én született Budapesten. 2001-ben érettségizett a budapesti Szent Gellért Gimnáziumban, majd három évig a békéscsabai Jókai Színházban volt stúdiós.

KÁLÓCZI ORSOLYA

Budapesten született 1983. január 9-én. A budapesti Ady Endre Gimnázium biológia tagozatán érettségizett 2002-ben. Utána egy évig a József Attila színház, majd újabb egy évig az Új Színház stúdiósa volt.

KASZÁS ÁGNES

Budapesten született 1983. október 25-én. 2002-ben érettségizett az érdi Vörösmarty Mihály Gimnázium angol-francia tagozatán. A középiskola elvégzése után egy évet dolgozott az Óperenciás Bábtársulatnál, majd a kaposvári Csiky Gergely Színházban volt csoportos szereplő.

KOVÁCS NAPSUGÁR

Debrecenben született 1982. január 5-én. 2001-ben érettségizett Zalaegerszegeen az Ady Endre Általános Iskola és Gimnázium képzőművészeti tagozatán. 2001-től az ELTE-BTK esztétika szakos hallgatója, majd a 2003/04-es évadban a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház stúdiója volt.

KROÓ BALÁZS

Budapesten született 1983. június 21-én. 2002-ben érettségizett a budapesti Budenz József Általános Iskola és Gimnáziumban. Földessy Margit stúdiójába négy évet járt, majd érettségi után egy évadot töltött a József Attila Színházban, illetve a kaposvári Csiky Gergely Színházban, mint csoportos szereplő.

LŐRINCZ SÁNDOR RÓBERT

Pécsen született 1985. április 2-án. 2004-ben érettségizett a pécsi Mecsekaljai Oktatási és Sportközpontban, s közben egy évig a pécsi Janus Egyetemi Színház tagja volt.

MÜLLER ZSÓFIA

1982. augusztus 7-én született Budapesten. A szentesi Horváth Mihály Gimnázium irodalmi-drámai tagozatán érettségizett 2001-ben. A középiskola elvégzése után a nyíregyházi Móricz Zsigmond Színházban lett segédszínész, majd egy évet tanult a Keleti István Művészeti Iskolában.

NAGY KARINA

Marosvásárhelyen született 1985. június 21-én. A budapesti Pesti Barnabás Gimnázium irodalmi-dráma tagozatán érettségizett 2003-ban.

SAVANYU GERGELY

1984. március 26-án született Sárváron. A sárvári Tinódi Sebestyén Gimnáziumban érettségizett 2002-ben.

SZABÓ ZOLTÁN

Ajkán született 1985. január 19-én. 2003-ban érettségizett az ajkai Vörösmarty Mihály Általános Iskola és Gimnáziumban, majd egy évet töltött a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház Nadasdy Kálmán Színészképző Stúdiójában.

TÓTH MÁTÉ

Budapesten született
1982. május 12-én.
2000-ben érettségizett
a budapesti Bláthy
Ottó Titusz Műszaki
Szakközépiskola és
Gimnáziumban.

VIZKELETI ZSOLT

Ajkán született 1984. február 22-én.
Az ajkai Vörösmarty Mihály Általános
Iskola és Gimnáziumban érettségizett
2003-ban, majd egy évig a zalaegerszegi
Hevesi Sándor Színház Nádasy Kálmán
Színészképző Stúdiójának tagja volt.

Hatodik jelenet – Börtön

Bicska Maxi • Szabó Zoltán, Lőrincz Sándor
Peachum • Kroó Balázs
Peachumné • Kovács Napsugár
Polly Peachum • Erdeős Anna
Tigris Brown • Tóth Máté
Lucy, a lánya • Kaszás Ágnes
Smith, rendőr • Savanyu Gergely
Rendőr • Gere Dénes

Harmadik felvonás

Hetedik jelenet – Peachum koldus ruhatára

Peachum • Savanyu Gergely
Peachumné • Erdeős Anna
Tigris Brown • Gere Dénes
Kocsma Jenny • Nagy Karina
Filch • Elek Ányos
Smith, rendőr • Vizkeleti Zsolt
Kurv • Éry-Kovács Zsanna
Rendőr • Szabó Zoltán
Koldusok • Jelinek Erzsébet, Kálóczi Orsolya,
Kaszás Ágnes, Kovács Napsugár, Kroó Balázs,
Müller Zsófia, Lőrincz Sándor, Tóth Máté

Nyolcadik jelenet – Lányszoba az Old Baileyben

Peachumné • Erdeős Anna
Polly Peachum • Müller Zsófia
Lucy • Jelinek Erzsébet
Smith, rendőr • Vizkeleti Zsolt

Kilencedik jelenet – Halálos zárka

Bicska Maxi • Elek Ányos, Lőrincz Sándor
Peachum • Szabó Zoltán
Peachumné • Kovács Napsugár
Polly Peachum • Éry-Kovács Zsanna, Kálóczi Orsolya
Tigris Brown • Gere Dénes
Kocsma Jenny • Jelinek Erzsébet
Leprás Mátyás • Kroó Balázs, Elek Ányos
Smith, rendőr • Vizkeleti Zsolt
Jakab • Tóth Máté, Kroó Balázs
Rendőr • Savanyu Gergely
Kurvák • Müller Zsófia, Kaszás Ágnes
Nép • Erdeős Anna, Nagy Karina

280,-Ft

KURT WEILL – BERTOLT BRECHT KOLDUSOPERA

A librettót és a versszövegeket fordította: Eörsi István

Szereplők

Elek Ányos
Erdeős Anna
Éry-Kovács Zsanna
Gere Dénes Ákos
Jelinek Erzsébet
Kaszás Ágnes
Kálóczi Orsolya
Kroó Balázs
Kovács Napsugár
Lőrincz Sándor Róbert
Müller Zsófia
Nagy Karina
Savanyu Gergely
Szabó Zoltán
Tóth Máté
Vizkeleti Zsolt

Díszlet Znamenák István

Karmester: Stauróczky Balázs

Szcenika: Szalai József

Korrepetitor Barabás Edit

Jelmez Cselényi Nóra

Koreográfus: Tóth Richárd

Fény: Memlaur Imre

Segédrendező Hollósi Katalin

Rendező: Znamenák István

BEMUTATÓ: 2007. FEBRUÁR 16.

FŐISKOLAI VIZSGAELŐADÁS